

[Bjørn Elmquist]

kollega fra det litauiske parlament hr. Zingeris. Det var ham, der besøgte os for nylig. Han sendte en telefax i eftermiddags, hvor han takker for al den venlighed, der mødte ham, da han var her, og han har rosende ord om det danske Folketing. Han siger, at nok er vi et lille land, men vi er et af de få parlamenter i verden, som har haft mod og overskud til at udtrykke støtte over for Litauen i den vanskelige situation. Han skriver, at man fortsætter kampen for at styrke den litauiske uafhængighed med alle mulige parlamentariske midler. Han skriver videre, at en delvis økonomisk blokade allerede er indledt, og at tusinder af mennesker trues af arbejdsløshed og står uden midler til deres underhold. Han skriver: »Vor nabo mod øst forsøger at rejse vort folk imod os. Vi er ikke romantikere, vi søger med al vor energi en dialog med Moskva.« Og på vegne af hans formand for parlamentet afleverer han en invitation til en folketingsdelegation om at komme på besøg. Jeg agter naturligvis at lade dette brev aflevere til Folketingets formand, da der jo i øjeblikket er overvejelser om, hvad vi fra Folketingets side kan gøre for at besøge Litauen eller modtage en delegation derovre fra.

Den danske holdning er jo klar. Vi anerkender ikke og har aldrig anerkendt indlemmelsen af Litauen og de to andre baltiske lande i Sovjetunionen. Den hemmelige pagt mellem Hitlers udenrigsminister, von Ribbentrop, og Stalins udenrigsminister, Molotov, er et uhyggeligt eksempel på to brutale stormagters handling hen over hovedet på små lande, en handling, som på groveste vis lader hånt om folkenes ret til selvbestemmelse. Som situationen tegner sig lige nu, indebærer udviklingen ganske væsentlige belastninger i Vestens forhold til Sovjetunionen og dens præsidents, Gorbatsjovs, reformpolitik. Hvis Moskva virkelig indfører sanktioner over for Litauen, vil det have virkning på de bestræbelser, som for tiden udfolder sig for at styrke de økonomiske og politiske forbindelser, f.eks. mellem EF og Sovjetunionen.

Der bør forhandles mellem Moskva og Vilnius. Det skal ske uden pres, og det skal ske uden trusler. Det er nødvendigt for, at Litauens formelle selvstændighed kan få et reelt indhold, som det hedder i dagsordensforslaget. Men hvis ikke det sker, må jeg sige ligeud, at så bliver det sværere og sværere at tage Gorbatsjovs reformplaner om glasnost, perestrojka og

demokratisering for deres fulde pålydende. Normaliseringen af forholdet til Sovjetunionen må i så fald også ses i et nyt lys. Dette er en simpel konstatering.

For så vidt angår initiativer til støtte for og samarbejde med Litauen foreligger der adskillige muligheder på regeringsplan, og det er især inden for EF- og CSCE-processen – opfølgingskonferencen her i København i juni 1990 er allerede blevet nævnt – og så er der også visse muligheder for de folkevalgte, for parlamentarikerne, og endelig for det frie initiativ.

For så vidt angår regeringsplanet skal jeg henholde mig til ministersvaret, der kort og klart ridser regeringens holdning op. Et for os afgørende aspekt er i den sammenhæng EF eller måske snarere EPS, altså Det Europæiske Politiske Samarbejde, hvor en samlet 12'er-optræden må være sagen.

Og med hensyn til parlamentarikerinitiativerne: Ja, jeg har allerede nævnt Folketingets overvejelser om at aflægge besøg i det litauiske parlament, og jeg ved, at man i Præsidiet overvejer forskellige muligheder og tidsplaner. Det vil vi nok høre nærmere om på et senere tidspunkt.

Der er også muligheden for at modtage besøg her fra det litauiske parlament – tanker, som Venstre til fulde støtter. Der er også muligheder for i parlamentariske forsamlinger – i Nordisk Råd, i EF og i Europarådet – at komme med støtte og med initiativer.

Her i begyndelsen af maj 1990 skal der være en session i Europarådets parlamentariske forsamling, og dertil sender Den Øverste Sovjet en parlamentarikerdelegation, som har det, man kalder særlig gæstestatus, og jeg mener, der må være en direkte anledning til, som situationen tegner sig i dag, at spørge disse parlamentarikere fra Sovjetunionen, som sidder i Moskva, hvordan de opfatter mulighederne for at tage princippet om selvbestemmelse alvorligt for Litauen og for de andre baltiske lande.

Endelig er der en masse initiativer på det private område, det mellemfolkelige område, erhvervsmæssigt, økonomisk i øvrigt, kulturelt og i bredere kontaktmæssig henseende. Der er mange nære forbindelser, som kan knyttes med befolkningerne i Litauen og de to andre baltiske lande, og det er på ingen måde de ringeste – tværtimod.